

ZWEVEN VAN PIJLSTAARTVLINDERS

Pijlstaarten (familie *Sphingidae*) zijn waarschijnlijk de allerbeste vliegers onder de vlinders. En wel omdat ze, net als kolibries en sommige soorten vleermuizen, doodstil in de lucht kunnen stilstaan. Het woord 'zweven' is daarvoor eigenlijk ongelukkig, want in het Nederlands slaat het op twee begrippen: namelijk het zweven van bijvoorbeeld een zweefvliegtuig en het stilstaan in de lucht van bijvoorbeeld een heliocopter. Het Engels onderscheidt deze begrippen met de woorden 'gliding' en 'hovering'. Het passieve zweven van bijvoorbeeld een luchtballon kunnen we ook 'drijven' noemen, Engels 'floating'. Misschien zouden we moeten spreken van 'bidden' zoals bij roofvogels, maar die gebruiken wind om tegen stil te staan.

Het zweven, of bidden, gebruiken pijlstaarten bij het zonder landen drinken uit bloemen. Daarvóór is het mikken van de lange tong, in de bloemopening, een hele kunst. Het gaat volgens een vast patroon: door een dansende beweging vóór de bloem stoot de vlinder de tongpunt in de richting van de bloemopening (- - -). Treft de tongpunt een gat, dan zweeft de vlinder naderbij (= = =) waardoor de tong in de bloem schuift. Als de nectar op raakt, vliegt de vlinder een paar keer op en neer, waarbij de tong in zijspalten kan schuiven (_____). Tenslotte, als alles op is, vliegt de vlinder naar boven weg, waarbij de tong wordt ingerold (.....).

Veel bloemen zijn in hun constructie aan dit karakteristieke vlindergedrag aangepast; dat heb ik elders beschreven.

N. B. M. Brantjes

Literatuur

Brantjes, N.B.M. en J.J. Bos, 1980. Hawkmoth behaviour and flower adaptation reducing self pollination in two Liliiflorae. *New Phytologist* 84, 139-143.